

**GLOBAL IQTISODIY TAHDIDLARGA MOSLASHISH
STRATEGIYALARI VA ULARNING OMILLARI**

Nizamov Alisher Arifovich

O'zbekiston Respublikasi vazirlar mahkamasi huzuridagi

Biznes va tadbirkorlik oliy maktabining MBA - global menejment mutaxassisligi
tinglovchisi

alishernizamov021283@gmail.com

Annotatsiya: Hozirgi kunda korxonalar o'z faoliyati va barqarorligiga xavf solishi mumkin bo'lgan ko'plab global iqtisodiy tahdidlarga duch kelishi hayotimizda uchrab turadi. Ushbu maqolada global iqtisodiy tahdidlarga moslashish strategiyalari va ularning omillari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: global tahdidlar, iqtisodiy hayor, raqamli texnologiyalar, iqtisodiyot.

**СТРАТЕГИИ АДАПТАЦИИ К ГЛОБАЛЬНЫМ
ЭКОНОМИЧЕСКИМ УГРОЗАМ И ИХ ФАКТОРЫ**

Низамов Алишер Арифович

Студент Высшей школы бизнеса и предпринимательства по специальности MBA
– глобальный менеджмент

При Кабинете Министров Республики Узбекистан

alishernizamov021283@gmail.com

Аннотация: в настоящее время в нашей жизни обычным явлением является то, что компании сталкиваются со многими глобальными

экономическими угрозами, которые могут поставить под угрозу их деятельность и стабильность. В данной статье анализируются стратегии адаптации к глобальным экономическим угрозам и их факторам.

Ключевые слова: глобальные угрозы, экономический кризис, цифровые технологии, экономика.

STRATEGIES FOR ADAPTATION TO GLOBAL ECONOMIC THREATS AND THEIR FACTORS

Nizamov Alisher Arifovich

Student of the Higher School of Business and Entrepreneurship, specializing in MBA - global management

Under the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan

alishernizamov021283@gmail.com

Abstract: nowadays, enterprises are faced with many global economic threats that can threaten their operations and stability. This article analyzes strategies for adapting to global economic threats and their factors.

Keywords: global threats, economic uncertainty, digital technologies, economy.

KIRISH

Tez sur'atlar bilan rivojlanayotgan va o'zaro bog'liq bo'lgan bugungi dunyoda biznes global iqtisodiy tahdidlarning murakkab majmuasiga tobora ko'proq duchor bo'lmoqda. Bu tahdidlar turli omillar, jumladan, bozordagi

tebranishlar, geosiyosiy keskinliklar, texnologik taraqqiyot va iste'molchilarning xohish-istaklarining o'zgarishi natijasida yuzaga kelishi mumkin. Tadbirkorlik iqtisodiy xavfsizligiga turli tahdidlar mavjud. Tadbirkorlik iqtisodiy xavfsizligiga tahdidlar – jismoniy yoki yuridik shaxslarning tadbirkorlik faoliyati sub'ektining himoyalanih holatini buzuvchi, uning faoliyatini to'xtatib qo'yish yoki iqtisodiy va boshqa yo'qotishlarga olib kelishi mumkin bo'lgan potensial yoki real xatti-harakatdir. Tadbirkorlik iqtisodiy xavfsizligiga tahdidlar ongli va husumatli, tadbirkorlik sub'ektiga zarar yetkazishga qaratilgan va qonunga zid harakatlar shaklida namoyon bo'ladi. Tahdidlar kelib chiqish manbaiga ko'ra tashqi va ichki tahdidlar shaklida yuzaga keladi. Tashqi tahdidlar davlat va tekshiruvchi organlar, mansabdor shaxslarning tadbirkorlik faoliyatiga noo'rin va noqonuniy aralashishi, ishbilarmonlik muhitining yomonligi, korrupsiya, korxonada ishlamaydigan shaxslar tomonidan moddiy vositalar va shaxslarning boyliklarini o'g'rilash, sanoat shpionaji, raqobatchilarning noqonuniy va nohalol harakatlari, uyushgan jinoiy guruhlar tomonidan tovlamachilik, reket shakllarini o'z ichiga oladi. Ichki tahdidlar esa o'z xodimlari tomonidan maxfiy ma'lumotlarning oshkor qilinishi, ishga oid (moliyaviy, buxgalterlik, shartnomaviy va boshqa) hujjatlarni tayyorlovchi xodimlar malakasining pastligi yoki mas'uliyatsizligi, iqtisodiy xavfsizlik xizmati va kontragentlarni tekshirishga javobgar shaxslar faoliyatining samarasizligi shakllarida namoyon bo'ladi.

ASOSIY QISM

Globalashuv iqtisodiy tahdidlarning ta'sirini kuchaytirdi, chunki kompaniyalar endi nafaqat mahalliy bozor sharoitlarini, balki xalqaro dinamikani

ham boshqarishi kerak. Moliyaviy inqirozlar, savdo urushlari va pandemiyalar kabi hodisalar chegaralar bo'ylab to'liqlik ta'sir ko'rsatishi mumkin, bu esa etkazib berish zanjirlarining uzilishiga va iste'mol talabining o'zgarishiga olib keladi. Masalan, COVID-19 pandemiyasi iqtisodiy landshaftlar qanchalik tez o'zgarishi mumkinligi haqida aniq eslatma bo'lib xizmat qildi va bu korxonalarni o'z operatsiyalari va strategiyalarini qayta ko'rib chiqishga majbur qildi.¹

Moslashuv strategiyalariga ta'sir qiluvchi hal qiluvchi omillardan biri bozor o'zgaruvchanligidir. o'zgaruvchan valyuta qiymatlari, foiz stavkalari va tovar narxlari korxonalar uchun noaniqlik keltirib chiqarishi mumkin. Tashkilotlar moslashuvchan narxlar strategiyasini qo'llash va ta'minot manbalarini diversifikatsiya qilish orqali ushbu noaniqliklarga qarshi turishi mumkin. Shunday qilib, korxonalar yagona bozor yoki yetkazib beruvchiga qaramlik bilan bog'liq risklarni yumshata oladi va shu bilan to'satdan iqtisodiy zarbalarga chidamliligini oshiradi. Iqtisodiy muhitni shakllantirishda geosiyosiy beqarorlik ham muhim rol o'ynaydi. Savdo nizolari, siyosiy tartibsizliklar va hukumat siyosatidagi o'zgarishlar oldindan aytib bo'lmaydigan bozor sharoitlarini keltirib chiqarishi mumkin. Ushbu muammolarga moslashish uchun tashkilotlar global siyosiy tendentsiyalardan xabardor bo'lishlari va o'zgarishlarga tezda javob berishga imkon beradigan strategiyalarni ishlab chiqishlari kerak. Bunga ishlab chiqarish quvvatlarini ko'chirish yoki siyosiy jihatdan beqaror mintaqalarda yo'qotishlarni qoplash uchun yangi bozorlarni izlash kiradi. Texnologik buzilishlar biznesga

¹ Bakhodir G'anisher o'g, I. (2025). IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TAHDIDLAR. MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS, 1(6), 276-279.
SJIF:5.219

jiddiy ta'sir ko'rsatadigan yana bir omildir.² Texnologiyaning jadal rivojlanishi an'anaviy biznes modellarini eskirib qo'yishi mumkin, bu esa tashkilotlarni innovatsiyalarga yoki tanazzulga yuz tutishga majbur qiladi. Raqamli transformatsiyani qabul qilish va yangi texnologiyalarga sarmoya kiritish kompaniyalarga samaradorlikni oshirish, xarajatlarni kamaytirish va iste'molchilarning o'zgaruvchan ehtiyojlarini yaxshiroq qondirishga yordam beradi. Texnologiyadan samarali foydalana oladiganlar ko'pincha iqtisodiy qiyinchiliklarni engish uchun yaxshiroq joylashadilar.

Iste'molchilarning xulq-atvorini o'zgartirish korxonalar moslashish strategiyalarida e'tiborga olishlari kerak bo'lgan muhim omildir. Bugungi kunda iste'molchilar har qachongidan ham ko'proq ma'lumotga ega va aloqador bo'lib, shaffoflik, barqarorlik va shaxsiylashtirilgan tajribaga bo'lgan talabning oshishiga olib keladi. Kompaniyalar o'zgaruvchan iste'mol qadriyatlariga mos keladigan mahsulot va xizmatlarni ishlab chiqish orqali ushbu o'zgarishlarga javob berishda tezkor bo'lishi kerak. Ma'lumotlar tahlili orqali mijozlar bilan muloqot qilish va ularning afzalliklarini tushunish korxonalarga tendentsiyalarni oldindan bilish va o'z takliflarini mos ravishda o'zgartirish imkonini beradi. Chidamlilik har qanday moslashish strategiyasini asoslashi kerak bo'lgan asosiy mavzudir. Kompaniyalar moslashuvchanlik va innovatsiyalarga ustuvor ahamiyat beradigan, xodimlarni o'zgarishlarni qabul qilishga va hisoblangan xavflarni olishga undaydigan madaniyatni rivojlantirishi kerak. Bardoshlilikni rivojlantiradigan tashkilotlar

² Toshpo'latov, D. (2024, November). MIGRATSIYA HUQUQI: TARIXIY ASOSLAR, IJTIMOY-IQTISODIY TA'SIRLAR VA ZAMONAVIY SIYOSATNING GLOBAL DINAMIKASI. In INTERNATIONAL SCIENTIFIC INNOVATION RESEARCH CONFERENCE (Vol. 1, No. 8, pp. 19-23).

muvaqqiyatsizliklardan tezroq qutulishlari va kelajakdagi qiyinchiliklarni yuqori ishonch bilan hal qilishlari mumkin. Bu nafaqat operatsion o'zgarishlarni, balki tashkilotning barcha darajalarida fikrlashning o'zgarishini ham o'z ichiga oladi.

Xatarlarni samarali boshqarish global iqtisodiy tahdidlarga moslashishni maqsad qilgan korxonalar uchun juda muhimdir. Tashkilotlar potentsial xavflarni aniqlashlari, ularning ta'sirini baholashlari va buzilishlarni minimallashtirish uchun favqulodda vaziyatlar rejalarini ishlab chiqishlari kerak. Ushbu proaktiv yondashuv moliyaviy zaxiralarni saqlash, diversifikatsiyalangan portfelni yaratish va faoliyatning uzluksizligini ta'minlashni o'z ichiga oladi. Turli stsenariylarga tayyor bo'lish orqali korxonalar qiyinchiliklar yuzaga kelganda tez va samarali javob berishlari mumkin.³

Bundan tashqari, hamkorlik va sheriklik kompaniyaning moslashish qobiliyatini oshirishi mumkin. Boshqa korxonalar, sanoat guruhlar va ilmiy muassasalar bilan aloqa o'rnatish bilim almashish va innovatsion echimlarga olib kelishi mumkin. Hamkorlikdagi sa'y-harakatlar, shuningdek, ta'minot zanjirlarini mustahkamlashi va iqtisodiy uzilishlarga qarshi buferni ta'minlaydigan umumiy resurslarni yaratishi mumkin. Strategik alyanslarda qatnashish bozorga kirishni kengaytirishi va raqobatdosh ustunlikni oshirishi mumkin.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, global iqtisodiy tahdidlarga moslashish qobiliyati har qanday tashkilotning uzoq muddatli muvaffaqiyati uchun juda muhimdir.

³ Zahra, S. A., Liu, W., & Si, S. (2023). How digital technology promotes entrepreneurship in ecosystems. *Technovation*, 119, 102457.
SJIF:5.219

Ushbu tahdidlarga ta'sir qiluvchi turli omillarni tan olgan holda, korxonalar chidamlilik va chaqqonlikni rag'batlantiradigan strategiyalarni amalga oshirishlari mumkin. Ta'minot zanjirlarini diversifikatsiya qilishdan tortib texnologik innovatsiyalarni qo'llashgacha, asosiy e'tibor xodimlarga qiyinchiliklarga qarshi turish imkoniyatini beradigan moslashuvchan madaniyatni rivojlantirishga qaratilishi kerak. Global iqtisodiy landshaft rivojlanishda davom etar ekan, moslashishni birinchi o'ringa qo'ygan tashkilotlar noaniqlik sharoitida nafaqat omon qoladi, balki rivojlanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Bakhodir G'anisher o'g, I. (2025). IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TAHDIDLAR. MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS, 1(6), 276-279.
2. Toshpo'latov, D. (2024, November). MIGRATSIYA HUQUQI: TARIXIY ASOSLAR, IJTIMOY-IQTISODIY TA'SIRLAR VA ZAMONAVIY SIYOSATNING GLOBAL DINAMIKASI. In INTERNATIONAL SCIENTIFIC INNOVATION RESEARCH CONFERENCE (Vol. 1, No. 8, pp. 19-23).
3. Zahra, S. A., Liu, W., & Si, S. (2023). How digital technology promotes entrepreneurship in ecosystems. Technovation, 119, 102457.